

Nr 563

Av herr **Persson, Karl**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter.*

I propositionen nr 198 till årets riksdag framlägges förslag angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter. Detta förslag förutsätter att priserna skola jämförelsevis fritt få röra sig efter världsmarknadspriserna, dock med den prisgarantien att priserna under en treårsperiod skola med hjälp av införselavgifter som gränsskydd beräknas bli sådana att jordbrukarnas inkomster bli likställda med andra motsvarande inkomsttagare på landsbygden.

Propositionen grundar sig på en utredning angående jordbrukets inkomstförhållande, vilken utredning kommer fram till det resultatet att innehavare av basjordbruk har uppnått inkomstlikställighet med motsvarande inkomsttagare. Redan här möter ett av de stora frågetecknen. Enligt utredningens undersökningar har innehavare av basjordbruk på slättbygden snarare något lägre inkomster än motsvarande jordbrukare i mellanbygderna, den egentliga skogsbygden och i Norrland. Detta grundar sig givetvis på frånvaron av skogsinkomster på slättjordsjordbruken. Här inställer sig frågan: Hur är det med inkomstförhållandena för alla dessa flera tusentals jordbrukare i skogsbygderna och i Norrland, som sakna skog eller ha mycket små skogsarealer? Det förefaller alldeles självklart att deras inkomster måste vara betydligt sämre än deras som odla den bättre slättbygdsjorden. Det är således tydligt att alla dessa jordbrukare vid förslaget genomförande inte kunna få den i 1947 års jordbruksbeslut som målsättning uppdragna inkomstlikställigheten med andra inkomsttagare. Visserligen arbetar en kommitté sedan flera år tillbaka på problemet att förse dessa jordbrukare med skog, men så länge denna fråga är olöst om, hur och när denna skogskomplettering kan ske, måste det vara oriktigt att beräkna jordbruksproduktpriserna så, att endast de som bruka den allra bästa jordbruksjorden kunna uppnå den omtalade inkomstlikställigheten.

En annan ännu viktigare och ännu mera omfattande fråga är hur det skall bli med inkomstförhållandena för alla de ca 186 000 jordbrukare som bruka mellan 2 och 10 ha odlad jord. Även här arbetar en nyligen tillsatt kommitté för att lösa dessa problem. Nog hade det varit riktigare att riksdagen samtidigt med uppdragande av riktlinjerna för det nya prissätt-

ningssystemet kunnat besluta om de kompletteringsbestämmelser som behövas för att alla dessa småjordbrukare skola kunna få något så när hyggliga inkomster. De äro dock till antalet dubbelt så många som de som bruka över 10 ha jord, och samtidigt bruka de 1/3 av den sammanlagda åkerarealen över 2 ha.

Det förefaller i hög grad motiverat att uppskjuta hela frågan om det nya prissättningsystemet tills dessa båda utredningar äro färdiga med sina förslag så att riksdagen samtidigt kan taga ställning till de kompletteringsbestämmelser, justeringar och lagförslag som kunna bli följden av dessa båda utredningar. Dessutom är det ett rättvisekrav att dessa sämre ställda jordbrukares särproblem bli beaktade och lösta samtidigt med att de bättre lottade jordbrukarnas problem bli lösta.

En annan omständighet som talar för uppskov med hela frågan är de för närvarande mycket flytande ekonomiska förhållandena med årligen återkommande löne- och inkomsthöjningar för andra medborgare. Här till komma stora prisvariationer på den internationella marknaden, vilket sammanlagt kanske gör det nödvändigt att redan innan ett år har gått förhandlingar måste upptagas med stöd av de spärregler som åtfölja prissättningsförslaget. Ingen olycka sker, om hela förslaget — som i och för sig har vissa fördelar framför det nuvarande systemet — uppskjutes något år så att de omtalade utredningarna bli färdiga och det blir klart om och hur dessa frågor kunna och skola lösas. Härvid skulle riksdagen bättre kunna överblicka hela frågekomplexet och eventuellt samtidigt kunna fatta beslut om riktpriser och prisgränser.

Med hänvisning till ovanstående göres härmed förslag,

att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 198.

Stockholm den 19 oktober 1955

Karl Persson